

แบบแสดงรายละเอียดประกอบการขอประเมินบุคคล

ของ

นางสาวนรินทิพย์ พรหมภักดี

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)

ตำแหน่งเลขที่ 187446

กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน กลุ่มการพยาบาล

โรงพยาบาลชุมแพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ขอประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรง

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการตรวจและรักษาพยาบาลพิเศษ)

ตำแหน่งเลขที่ 60398

กลุ่มงานการพยาบาลตรวจรักษาพิเศษ กลุ่มการพยาบาล

โรงพยาบาลชุมแพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

3. แบบแสดงสรุปการเสนอผลงาน(ต่อ)

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

1. เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมแบบเร่งด่วน : กรณีศึกษาเปรียบเทียบ 2 ราย(The nursing care of patients with end stage renal disease receiving replacement therapy with urgent hemodialysis : 2 cases study)
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ วันที่ 1 สิงหาคม 2566 ถึง วันที่ 31 ตุลาคม 2566
3. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

3.1 ความรู้เกี่ยวกับโรคที่ศึกษา

3.1.1 กายวิภาค และสรีรวิทยาของระบบที่เกี่ยวข้อง

กายวิภาคและสรีรวิทยาประกอบด้วยไตจำนวน 1 คู่ ท่อไต กระเพาะปัสสาวะและท่อปัสสาวะ ไตเป็นอวัยวะหลักของระบบ อยู่นอกช่องท้องด้านหลังติดกับกระดูกสันหลังรูปร่างคล้ายเมล็ดถั่วเขียวมีขนาดยาว ประมาณ 10 เซนติเมตร กว้างประมาณ 6 เซนติเมตร และหนา 3 เซนติเมตร มีน้ำหนักทั้ง 2 ข้างรวมกันประมาณ 300 กรัม หรือประมาณร้อยละ 0.4 ของน้ำหนักตัว ในผู้ชายมีน้ำหนักประมาณข้างละ 125 – 170 กรัม ในผู้หญิง มีน้ำหนักประมาณข้างละ 115 – 155 กรัม ไตด้านขวาตั้งอยู่ระดับกระดูกซี่โครงที่ 12 ด้านซ้ายอยู่ระหว่างกระดูก ซี่โครงที่ 11 และ 12 หน้าที่ของไต 1. การรักษาสมดุลของน้ำ และแร่ธาตุต่างๆในร่างกายให้คงที่ตลอดเวลา โดยอาศัยกระบวนการทำงานของหน่วยไต 3 กระบวนการ คือ กระบวนการกรอง กระบวนการดูดกลับสารน้ำและเกลือแร่ และกระบวนการหลั่งสารผลสุดท้ายจะขับถ่ายสารที่ร่างกายไม่ต้องการออกมา 2. รักษาสมดุลความเข้มข้นของสารละลายในเลือด (ควบคุมความดันโลหิต) 3. กระตุ้นการสร้างฮอร์โมนอีริโทรโพอิติน (erythropoietin) ไปกระตุ้นให้ไขกระดูกสร้างเม็ด เลือดแดงเพิ่มวิตามินดี

หน่วยไต

หน่วยไต (nephron) เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ (function unit) ของไต ไตแต่ละข้างประกอบด้วยหน่วยไตประมาณ 1-1.5 ล้านหน่วย หน่วยไตประกอบด้วย

1. แคปซูลของไต renal corpuscle เป็นส่วนต้นของหน่วยไต เห็นเป็นกระเปาะพอง ประกอบด้วย
  - 1.1. แคปซูลของโบวแมน (bowman's capsule) เป็นส่วนต้นของหลอดไต ภายในประกอบด้วยแขนงหลอดเลือดฝอยมากมาย
  - 1.2. โกลเมอรูลัส (glomerulus) เป็นกลุ่มของหลอดเลือดฝอยในแคปซูลของโบวแมน ซึ่งแยกแขนงมาจากหลอดเลือดแดงเล็กขาเข้า (afferent arteriole) แล้วกลับมารวมกันเป็นหลอดเลือดแดงเล็กขาออก (efferent arteriole) โกลเมอรูลัสประกอบด้วยชั้นของเซลล์ 3 ชั้น ชั้นแรกเป็นเซลล์บุผิวหลอดเลือดฝอย ชั้นกลางเป็นเนื้อเยื่อฐานของโกลเมอรูลัส และเนื้อเยื่อฐานของโบวแมน ชั้นนอกสุดเป็นเซลล์บุผิวแคปซูลของโบวแมน
2. หลอดไตส่วนต้น (proximal tubule) เป็นส่วนที่ต่อมาจากแคปซูลของโบวแมน มีลักษณะคดเคี้ยว ทำหน้าที่ดูดกลับ สารต่างๆ เช่น กรดอมิโน กลูโคส โพแทสเซียม น้ำ โซเดียม คลอไรด์ ฟอสเฟส ไบรคาร์บอนเนต และสารอินทรีย์อื่นๆจะถูกดูดกลับเข้าหลอดเลือดในบริเวณนี้เกือบหมด และขับไฮโดรเจน
3. หลอดไตส่วนโค้งกลับ (Henle's loop) เป็นท่อเล็ก ๆ ที่ต่อจากหลอดไตส่วนต้นทอดโค้งเป็นห่วงแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ทอดลง (descending loop) และส่วนที่วกขึ้น (ascending loop) ส่วนนี้จะดูดกลับสารต่างๆ ได้แก่

แบบเสนอแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน (ระดับชำนาญการพิเศษ)

1. เรื่อง พัฒนาแนวทางการให้ความรู้ต่อการเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย
2. หลักการและเหตุผล

โรคไตเรื้อรังเป็นปัญหาสำคัญในระบบสาธารณสุขของไทย มีผู้ป่วยส่วนหนึ่งที่มีการดำเนินโรคเข้าสู่ไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายซึ่งไตของผู้ป่วยเองไม่สามารถทำหน้าที่รองรับการขับของเสียและสถานะต่างๆ ของร่างกายได้อย่างเพียงพอ ผู้ป่วยแต่ละรายมีความแตกต่างกันทั้งในลักษณะอาการทางคลินิก โรคร่วมรวมทั้งบริบททางสังคม ซึ่งมีผลอย่างมากในการพิจารณาความเหมาะสมของการเลือกการรักษาแต่ละวิธีแพทย์และทีมรักษามีบทบาทหน้าที่ในการให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาแต่ละวิธีการ ข้อดีและข้อเสียของวิธีการรักษาต่างๆ อย่างที่ผู้ป่วยสามารถเข้าใจและนำไปตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสำหรับตนเอง ทีมรักษายังควรกระตุ้นให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความเห็นและมุมมองเกี่ยวกับการรักษาระหว่างทีมและผู้ป่วยเพื่อให้ได้ผลลัพธ์การตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของทั้งลักษณะเฉพาะบุคคล จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ สนองตอบต่อเป้าหมายและคุณค่าในชีวิตของผู้ป่วยให้ได้มากที่สุด (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ,2560) ในปัจจุบัน แนวทางการดูแลผู้ป่วยในระยะนี้มี 4 ทางเลือก ได้แก่ การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม การล้างไตทางช่องท้องการปลูกถ่ายไต และการรักษาแบบองค์รวมชนิดประคับประคองโดยไม่รับการบำบัดทดแทนไตใดๆ (สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย,2560) ความเข้าใจของผู้ป่วยเกี่ยวกับโรคไตเรื้อรังการดำเนินโรคและผลของโรค รวมถึงแนวทางการรักษาในระยะต่างๆ ของโรคไตเรื้อรังจะทำให้เกิดการยอมรับ และความร่วมมือในการรักษาจากผู้ป่วยและครอบครัวได้สำเร็จและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ผู้ป่วยเข้าสู่กระบวนการรักษาขั้นตอนต่างๆ เมื่อผู้ป่วยเข้าสู่ไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายก็จะมีควมราบรื่นมากขึ้นด้วย ปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนให้กระบวนการนี้สำเร็จ ได้แก่ การให้ความรู้จากบุคลากรทางการแพทย์อย่างรอบด้าน(สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย,2560)

ผู้ศึกษาในฐานะพยาบาลวิชาชีพ ปฏิบัติงานที่กลุ่มงานการพยาบาลตรวจรักษาพิเศษ กลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลชุมแพ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ จึงได้เสนอแนวทางการให้ความรู้ผู้ป่วยต่อการเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ซึ่งคาดว่าจะประโยชน์สำหรับพยาบาลในหน่วยงาน และในกลุ่มการพยาบาล ใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยต่อการเลือกวิธีบำบัดทดแทนไตในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย จะส่งผลให้ผู้ป่วยมีความเข้าใจในโรค การรักษา และการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม มีการวางแผนอย่างมีเป้าหมาย และมีการตัดสินใจเลือกแนวทางการรักษาไว้ล่วงหน้า (Advance care planning) นำไปสู่เป้าหมายการรักษาที่วางไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมที่เป็นรูปแบบที่ชัดเจน และนำไปสู่การดูแลที่เหมาะสมกับผู้ป่วยตามบริบทเฉพาะโดยมีผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและญาติมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

3.1 บทวิเคราะห์

ผลการทบทวนข้อมูลผู้ป่วย กลุ่มงานการพยาบาลตรวจรักษาพิเศษ หน่วยไตเทียม โรงพยาบาลชุมแพ พบว่าผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย 3 ปี ย้อนหลังพบว่า ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ปี พ.ศ.2564, 2565,2566 มีจำนวน 93,105,215 ราย ตามลำดับ ได้รับคำปรึกษาแนะนำทางเลือกการรักษาก่อนการบำบัดทดแทนไต